Székesfehérvár, 1911. XVIII. évfolyam, 45. szám. Szombat, április 15.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Jójjetek utánam!

Irta: Prohászka Ottokár.

A Husvét a föltámadásnak, tehát a megdicsőült életnek ünnepe, mely öntudatunkra hozza, hogy Krisztus az életet a szép, erős halhatatlanságig fokozta s hogy a megdicsőült lélek erejét a testre is kiárasztotta. Ezzel is a mi példaképünk lett, mert Pál apostol mondja: ha vele együtt szenvedünk, akkor vele meg is dicsőülünk; ha vele élünk, halunk, akkor vele föl is támadunk. De a megdicsőülés már csak virága az erős krisztusi életnek, s az élet gyökere bizonyára dicsőségben virágzik ki, ha eltelik erővel; azért reánk nézve a husvét s a föltámadás s a megdicsőülés is csak egyet nyomatékoz, azt, hogy tanuljatok meg Krisztus szerint élni.

Ehez a krisztusi élethez ért azonban legkevesebbet az ember. Hervadni, haldokolni tud, — tud öngyilkosnak is lenni, — tud életet vesztegetni, pazarolni és elveszteni, — tudja az élet forrásait kiapasztani; töri, gyöngiti az életet önmagában s gyermekeiben; de hol van az a magas értelmi s erkölcsi kultura, mély az élnitudás kulturája lesz?

Gondolom, hogy az ilyen kultura csak az Isten kegyelméből, s nem az ember erejéből való!

Ezt pedig azért gondolom, mert a fölényes, krisztusi életet nem adja meg a természet, azt nem alakitja ki tudomány, nem művészet; hanem az egyesegyedül az élet legmélyebb s legfölségesebb kapcsolatainak közvetlen megtapasztalása, az Istennel való összeköttetés s a vele való harmónia adhatja meg. Az életet ugyanis nem tudni, nem is nézni, hanem élni kell. A szép élethez az életerőnek erőteljes fakadása, az élet lelkének hatalmas s gazdag közlése kell; kell, hogy ez bennünk kiáradjon, minket tisztitson, emeljen s eltöltsön: szóval a fölényes élethez a lelkiségnek oly foka kell, melyet csak Isten adhat. A lélek már itt a földön csodálatosan érvényesül; a telepatia, a hipnózis, a somnambulizmus bámulatba ejtő elhatalmasodásai a léleknek a durva, nyers anyaggal szemben. Krisztus föltámadása szintén arra utal, hogy mennyire képes a lélek átjárni s átszellemiteni a testet s azt kell hinnünk, hogy ez valamikor a Krisztus életét élő lelkeknek közös sorsa lesz.

Azért legfőbb érdekünk egyre azt hangoztatja: tanuljunk élni, élni krisztusilag; vegyük mohó szivvel az élet csiráit, dolgozzunk magunkon az örök élet motivumai szerint, hogy az azután testünkre is kiáradjon.

A természet e részben ugyancsak szabad kezet ad, s ránk bizza s sürgeti az élet kialakitását. Minden állatnak megadta az élnitudást, csak az embernek nem. Élni tud a rózsa, a liliom, élni a madár az ágon, a hal a vizben; csak az ember nem tud élni. Ő az egyetlen kontára az életnek; csak ő élhet oktalanul, természetellenesen s boldogtalanul. De élhet ugy is, hogy a természet határain túl is érvényesülhet, s ez az élettudás az igazi kultura, melyet csak az a Mester adhat, aki a lelket világ- s halál-fölényessé teheti.

Ezt a műveltséget a tudomány egymagában nem adhatja. Jóllehet problémáival főleg manapság rendkivül ingerli az élet energiáit s a geniusz találmányai néha reményt ébresztenek az iránt, hogy a tudomány megadja az erős élet-tudást. Hiszen lehetetlennek vélt dolgok válnak lehetővé s amire azelőtt gondolni nem mertünk, azt rohamosan váltják valóra. A szárazföldet s a tengert már elfoglaltuk, s most már a levegőóceán birtoklására óhajtozunk; akik eddig sóvár szemmel néztük a madarak cikkázó repülését, ma már versenyre készülünk kelni velük. Csak egy irányban törpülünk s gyöngülünk, az erős, lelkes, hivő, bizó élet mezején; ott elhagy az erő, a fortély, a leleményesség; önlelkén nem válik be az ember alakító keze!

A művészettel sem mehetünk sokra az élet alakitása s fölényes kiemelése körül. A tudomány eltölti az észt, a művészet az érzést, de inkább bámulókká nevel,

AZ IGAZI.

— *A „Fejérmegyei Napló" tárcája.* —

Öreg Gazsóné rendesen meg szokta kérdezni a fiától, ha az hazajött valahonnan:

— No beszéld el, micsoda szép uri népekkel voltál együtt megint?

Visszafojtva a lélekzetét is, ugy hallgatja. Csak a feje jár utána, meg a szája, önkénytelen s a hogy szivével, lelkével odafigyel, hát akaratlan is megmozdul a keze, utánozza a Pali gesztusait:

— Pezsgőt ittunk, fehérkeztyüs inasok szolgáltak fel . . . A háziur maga kinálgatta a legfinomabb szivarjait s a kisasszonyok, ki sem lehet mondani, milyen kedvesek voltak.

— Tán agyon is táncoltad magadat, feddi meg gyöngéden az ayja, tapogatva a meglágyult manzsettát, gallért, miket Gazsó Pál gyors egymásutánban dobál le magáról. Aztán csak elrakosgatja lábujjhegyen, hogy fel ne ébressze a fiát, aki immár édesen elszunnyadt a tulajdon keze fosztotta puha pehely-vánkosain. Óvatosan még egyszer megigazitja a tiszta, vasalt függönyöket, nehogy a világosság idejekorán belopódzkodjék, s mig halkan, vigyázva beteszi az ajtót, el is dicsekszik rögtön a kicsi cselédleánynak:

— No, kimulatta magát megint a nagyságos ur . . .

— Tán bizony a kézfogója volt meg, — mondja az.

Öreg Gazsóné mosolygott. No nem tudhatja az ilyen népség, hogy az uraknál nem szokás olyan korán megházasodni. Az ő tanult, finom fia meg sokkal is okosabb, minthogy hazahozza az első kakukvirágot, aki legelébb az utjába vetődik.

Még megtoldta Erzsi azt, amit az előbb elkezdett:

— Igaz, hogy ugy mondják, — a Katika kisasszonyt veszi el a kasznáréktól.

De fel is pattant erre Gazsóné:

— Hogy még ilyet hallott volna a világ! — az ő fia, aki után valóságos uri kisasszonyok nagyságos és méltóságos bárónék leányai bolondulnak s elvegyen egy innen-onnan kerültet, aki fizetésért ütögeti a zongorát s a gyerekeket fésülgeti minden nap, no . . .

Csupa piros volt a haragtól a nagyasszony pufók, gömbölyü képe s szinte reszketett keze a tejes szilkén, melyről a sürüjét szedegette. A tyukoknak szórt ki egy csomó tengerit, mert hogy igen lármáztak azok s még fel találják költeni a nagyságos urat.

Pedig ébren volt már Gazsó Pali, az a hirtelen elszunyadás nem tartott sokáig. Csakhogy épen behunyta a szemét, de akár csukta le a pilláit, akár nyitott szemmel bámult a szoba szögletébe, — lelke ott járt a bóditó édes világban suhogó selyemruhás asszonyok, karcsu szép leányok imbolygó édes alakjai körül. A finom párfümöket érezte arcán, a kezén s mig a zsibbadt tagjait egyengette, egyszerre csak eszébe jutott a naivsága, a buta együgyü felfogása, mikor még irtózott attól a társaságtól. Azokat az időnkint rávetett mosolygásokat, hogy is tudta félremagyarázni gunynak, lenézésnek, — mikor csak biztatás volt az egész. Hát persze, de a gyerek-eszével, nem értette, el is futott közülük. Elkerülte ha véletlen meglátta őket valahol s még a gondolatából is kiparancsolta, a hol egyedül Katinka kisasszony volt az ur, a mindenség. A szelid, szőke Katinka kisasszony, a kivel órák hosszáig elverselgettek s azon mulattak, hogy felülliczitálják egymást, — ki tud többet. A balladákon kezdték előbb; versenyt birálgatták benne a rimeket, a verslábakat, mint két diák a ki a legközelebbi vizsgára készül. Utóbb rátértek az ábrándos dolgokra, kis kurta szerelmi versikét is

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete AZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ.
Ágy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Szines és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló és mindenes fiu felvétetik.

Mai lapunk 12 oldal.

00000211

Húsvéti sonka 2-kg.-tól feljebb, legjobb minőségben 1·20 frt. kg.-monként **Marschall Nándor-nál** Kossuth-utca.

kik az ész s a művészet heroszait ünnepelik műveiket csodálják. Sem tudomány, sem művészet nem forditja a figyelmet önlelkünkre azzal a gondolattal s vággyal, hogy itt menteni, javitani, üdvöziteni kell; sem tudomány, sem művészet nem állit bele abba a fáradságos, babráló munkába, mely a lelket gyomlálja, javitgatja s türelemmel kezeli; sem tudomány, sem művészet nem adja meg azt a nagyrabecsülést az erkölcsi javak iránt, mely áldozatokat tud hozni nap- és évszámba. Legjobb esetben „Nachempfinderek" leszünk, kik az élet eredetiségére önmagukban rá nem nyitottak s az élet igaz értékeit föl nem találták.

Az élet művészete csak az erkölcsi világnak kiépitése lehet. Nekünk magunknak kell a jóságot önmagunkban átélnünk. Azt nem tudni, azt nem nézni, hanem élni kell; nekünk kell azt átélnünk.

Hol járnak az erős, szép élet e művészei? Ezeket az Isten sugalmazza; a hit ad nekik intuiciókat. Krisztus a modeljük, akitől való az életalakitó erő is. Ezt az erős, szép, nemes életet mindnyájunknak kell alakitanunk, nemcsak a héroszoknak; mindenkinek, ki nem testből s vérből csak, hanem Istenből is születik, kit a Lélek tanit és vezet. Higyjük, hogy birjuk s bár tudjuk, hogy tudást s művészetet meghalad, higyjük, hogy nekünk való, annyira nekünk, hogy élni csak ezt érdemes.

Katholikusok és óhitüek.

— *Mutatvány a Kétszázesztendő c. műből.* —

Katholikus jelleg. A kereskedelmi társulat egész kétszáz éves életén, mint vörös fonal huzódik végig a rendületlen vallásosság. Ha óhitü, vagy izraelita tagok versenyeztek is, vagy ezekkel a katholikusok, de az uralkodó szellem, amely a társulat életét a legujabb korig megülte, a katholikus közszellem volt. Ez kitünik mindjárt alakuló gyülésén s ez a katholikus jelleg üli meg nemcsak a 18. században, amikor miséket is mondattak a céhek példájára, hanem még a 19. században is a negyvenes évekig. 1733. óta a céhekbe rendesen csak katholikusokat vettek fel; ezt a megszoritást II. József 1784-ben megszüntette, de halála előtt visszavonta. Szent Mihály és Szent József voltak a Társulat védőszentjei és a pénztári könyvek mutatják, hogy mennyi misét mondattak, mennyi gyertyát gyujtattak; a belvárosi plébánia templom volt a templomuk.

A Társulat akkor is megtartotta tiszta katholikus jellegét, amikor már az óhitüek nagy számban voltak a társulatban képviselve és csakis amikor az izraeliták oly nagy számban iratkoztak be, hogy többségük lett, vesztette el a Társulat katholikus jellegét. Az első óhitü elnök (1807-ben) Ivanovits Mihály, első izraelita elnök (1879-ben) Wertheim Salamon volt, az első izraelita alelnök pedig Fischer Bernát.

Amikor az óhitüek tekintélyesebb számban voltak a Társulatban képviselve, akkor a Társulat az ő templomukban is mondatott misét, gyujtatott gyertyát, szóval e téren is meg volt a paritás.

Misék. Különösen figyeltek arra is, hogy a halotti miséket és istentiszteleteket pontosan betartsák. Már az alakuló gyülésen elhatározták, hogy Szent Józsefnek, az ő pátronusuknak és Szent Mihálynak napján évenként misét mondatnak. Ezt a határozatot 1732-ben újra megerősitik, 1735-ben pedig azt határozzák, hogy minden év februárius hó 4-én halotti misét tartatnak az elhunyt tagokért.

De már 1742-ben ezt oda változtatják, hogy a halotti mise helyett évenként négy szent misét fognak olvastatni.

Kiváló gondot forditanak arra is, hogy a kereskedők e miséken tényleg meg is jelenjenek, mert 1748-ban kimondják: „ha valaki igazi okok nélkül elmaradt és elmaradását nem igazolja, azt 2 frttal kell megbüntetni."

1755. évben ismét uj határozatot hoztak, hogy Szent József és Szent Mihály napján évenként egy-egy misét mondatnak, azonfelül pedig, hogy az elhunyt tagok emlékére ugyancsak 2 halottas misét mondatnak. Farsang utolsó napján 10 órakor pedig szintén mondatnak egy misét. Erre 2 font viaszgyertyát, az oltárra 6 drb. félfontos gyertyát rendeltek meg, egyben pedig elhatározták, hogy aki ok nélkül távol marad e misékről, 1 font gyertyát tartozik fizetni büntetésül.

II. József a miséken és a körmeneteken való jelenlét kényszerét is eltörülte, de azután megint visszavonta.

Büntetés. Később a gyülésekről való elmaradásokat is ily módon büntették, mert 1795-ben kimondották: „ezentul minden Személ válogatás nélkül (kivévén betegséget vagy más érdemes okokat) ki az elrendelt helyre, és időre meg nem jelenik, egy funt viasz gyertyát vennie, és az maga Hite szerint való Templomban szolgáltatni tartozzék." Még jellemzőbb a Társulat vallásos érzésére nézve az az 1812. évi határozat, hogy ha az inas a plébánostól nem tudott bizonyitványt felmutatni arról, hogy

---

megkockáztatott a fiu, csak akkorát, mint egy futó sóhajtás. Katinka elpirult. Tavasz volt éppen s az almavirág hulló rózsaszinü levélkéi ép olyanok voltak, mint az üde, szemérmes arcocskája. Tovább verselt a fiu, mind nagyobb tüzzel; zavartan ugrott fel Katika kisasszony, s a kis lányokat kereste, a kik pedig ott játszottak ép a szemközti bokorban, nagy elégültséggel kinozva egy ártatlan cserebogarat.

— Ej, ej, — hajolt föléjük, — már hogy lehetnek maguk ilyen kegyetlenek.

Odahajolt Gazsó Pali is s észrevette e Katika kisasszony vagy nem, — de bizony megcsókolta a kis rózsás füle-hegyét, a mely fölé olyan édesen kunkorodott az a szép szőke haja.

— Legyen a feleségem, — suttogta először rim, versláb nélkül, azonban mégse tudta biztosan, vajjon meghallotta-e azt Katika kisasszony? Annyi bizonyos, hogy azóta másfelé vitte sétálni a gyerekeket s két hosszu esztendő óta mindössze egyszer láthatta. Valamennyi bálon, koncerten pillanatra mintha találkozott volna tekintetök, de Palit ép akkor szólitotta meg valaki. Nem is volt egy percnyi ideje, annyira elfoglalták. Hol az egyik szép asszony, hol a másik hivta magához s a karcsu, finom kisasszonyok édes papái veregették a vállait. Szinte szédült, hogy annyira kitüntetik s szerencsének veszik, ha közéjük megy. Belepirult arca a dicsőségbe s szemei csillogtak. Oh ezért az élvezetért százszoros köszönetet mondhat a kemény tanulásban eltöltött esztendőknek, amelyek fölemelték ide, erre a polcra, hol tenek szólithatja az alispán fiát s bohókás, kacagtató játékban fél órákig kezében tarthatja a mágnáskisasszonyok puha, fehér kacsóit. Sajnálta szegény Katikát, aki egy apró asztalnál ült, közel az ajtóhoz s le tudta olvasni szép arcáról, mily unalmas lehet neki hallgatni a hosszu sovány segédjegyző bizonyára szint oly esetlen bókjait. Elfelejtkezett róla utóbb — s el mindenről. Kábult lett a karcsu, finom táncosnője röpködő, illatos csipkéitől. Ez, ez lesz az igazi, ismételgette magában most ujra, mint azon a bali éjszakán s tovább füzte gondolatait:

— Nem hiányzik mellőle semmi, előkelőség, pénz. Olyan, mint egy féltve nevelt, büszke, szép virág, aranyos állványon, drága majolika vázában.

Sietve öltözött, mert tiz órára eligérkezett s ép oda — hozzájuk.

Könnyü, csengős szán állott meg a ház előtt.

— Tehát még érte is küldtek.

Öreg Gazsóné tipegett be:

— A bundát is magadra vedd, fiam, csak siess. alig állnak már a lovak.

Elegánsul vetette magát az ülésbe Gazsó Pál. A drága, finom téli kabátja galléját feltürte egész a füléig. Apró hópihék kavarodtak a levegőben, túl az erdőn zuzmarásan borultak össze a fák galyai. Futott, futott a szánka, s Gazsó Pálnak a szive annál sebesebben vert, mentől jobban közeledtek ahhoz a verandás kastélyszerü házhoz, honnan messzire kihallatszott a zene.

Egy-egy édes akordot fölkapott a szél a annak rythmusán táncoltatta a hópiheket.

Az előszobában rázta le magáról Gazsó Pál a havat s egyedül, mert hogy a két inas bent volt elfoglalva. Jókedvü zsibbogás hallatszék ki, s az ajtóhoz közel tisztán kivehető édes hang, mely belérezdült a Pali legtitkosabb szive rejtekébe.

A karcsu, finom leány beszélt:

— De ha erővel azt akarják . . . S én most legalább századszorra mondom magának, hogy nem szeretem Gazsó Palit. De meg muszáj tenni. Mikor lesz még magából valami édes lelkem! Igen a felesége leszek Gazsó Palinak s nem-e érdekesebb maga előtt is egy asszony . . .

Édes suttogásba fult a szava, s Gazsó Pál a mily idegesen rázta le magáról a havat, oly nyugodt flegmával gyürte fel ismét a galléját s vágott neki a keskeny taposott gyalogjárónak. Mire kifordult a kapun, fehér volt a kabátja s a sürün eső pelyhek mint a varázslatos királyfit, — eltakarták köd előttem, köd utánam módjára.

. . . S a tanult, okos Gazsó Pál aztán mégis Katikát, a kakukvirágot vitte haza, a ki legelébb utjába vetődött.

M. Prigl Olga.

A Fiumei kávébehozatalnál folyton frissen kapható a legjobb **Pörkölt kávé**
Székesfehérvár, (Barátok épülete.)

00000212

S tényleg ugyanekkor első elöljárónak Éder Józsefet, Gebhard Ignácot és Flits Pált jelölték, második elöljárónak pedig Kosztovits Demetert, Kirovits Györgyöt és Dukovits Jánost. Elnök Éder, alelnök Dukovits lett.

Ezen határozatnak azonban újra nem feleltek meg pontosan, mert 1827-ben újra meg kellett erösiteni a következő rezolucióval:

„A Társaságnak óhiten levő Tagoknak azon kérése, hogy a Privilegium Artikulusokba bé tétessen, hogy közöllök is minden két Esztendő elforgása alatt Társasági elöljárónak valaki okvetlen választasson, felvétetvén elhatároztatott, hogy ezen Társaságnak fennlevő szokása tartasson meg, a Privilegiális Artikulusokba leendő bé tétele azonban e kérésnek felesnek lenni találtatván."

1827. után nem találkozunk már olyan határozattal, amely az óhitüekkel foglalkoznék. Számuk megcsappant, hatalmuk megfogyott, de sarjadékai városunkba laktak a legutolsó időkig; ilyenek voltak a Csikósok és Theodorovicsok. A rácváros még ma is meg van a rác templommal s ha számuk meg is fogyatkozott, de még tartanak lelkészt is.

Görög keleti egyház. A társulat keletkezésekor javarészben katholikus vallásu volt; imitt-amott találkozunk csak görögkeletiekkel, mint pl. az alakulás után a rác szabókkal. Ezek a 18. század második felében szaporodnak és kezdenek veszedelmes versenytársakká válni. Pedig volt rá törvény is, hogy nem válhatnak kereskedőkké, de amikor a 18 század vége felé a görögkeletiek nagyon elszaporodtak s a verengés hovatovább erősebb lett, kitört a visszavonás s végre panaszukkal a városi tanácshoz fordultak.

Később mégis megférték egymás mellett valahogy; ekkor aztán nagyon vigyáztak a vallások egyenlő megbecsülésére és egyenlő elbirálására. Erre vall az 1732. évben hozott határozat is: „Mind ezóriáig a szokásban levő ájtatosságokra minden esztendőben 3 frtot egyedül a Római Catholica Anyaszentegyházi renden levőknek adatnak, az Kalmári társaságnak pedig egyik részt az Ilyriai Natio tenné, arra való nézve e Mai Napon úgy intéztetett el, hogy ezután az Napkeleti egyházi rendjen levőknek is hasonlóképpen a' szokott Három forintok esztendőnként a' Cassábul kivétetődjenek és kiadattassanak."

Már a 18. század közepén is visszavonás élt közöttük, a katholikusok már utjukat állják.

Betolakodó rácok. 1759. évben németül beadott kérvényükben már a betolakodó rácokra, vagyis tévhitüekre (Irrgläubige) panaszkodnak. Elpanaszolják, hogy Augusztt Antal ilyen óhitü rácnak adta el boltját az idevaló kalmároknak nem kis kárára. Tehát a Társulat a katholikus vallás iránt való szeretetből és az utódok érdekében statutumot hozott, a magistratus utólagos jóváhagyása reményében, „melyszerint ezentul óhitü rácnak nem szabad boltot eladni."

És mégis, már röviddel utána Stiptsits János eladta kereskedését Rosa János görög keleti hitü kereskedőnek, és e felett keservesen panaszkodván, a Társulat a tanácstól orvoslást kér.

„Ámbár az Tettes N. Magistrátusnak legfőbb czéla mindenkoron az vala, hogy ezen Királyi városnak Privilégiumát, Szabadságát és Szokásait mennél hathatósban védelmezze, különösen pedig abban, hogy külsők és vendégh hitüek az N. Purgerségnek számában ne iratassanak, és igy Hajdan Koronás Királyok szent Kivánsági és akarati bé tellyesitessenek; a tartozó Purgeri Kötelességet egy kolmári Társaságh előtte viselvén, maga közt mind közönségesen, mind különössön olly erős kötésre, Contractusra még 1759-ik Esztendőben lépett légyen, hogy senki közülünk ugy mint Kolmárok az Kolmári Jussunkat semminemü móddal vidéki és idegen Hitünek ne transferalhassuk és ell ne adhassuk, mindazáltal nagy Szivünknek faidalmával az Tettes Magistratusnak panaszolkodni kényszeritettünk, miképpen Stiptsits Ur az Tettes N. Magistratusnak egyik tagja, mind az Kir. Városnak Privilegiomat, mind maga Subscriptiójával erősitett kötésünket nem tekéntvén rövid napok előtt az maga kolmári Jussát nem régen Rosa János szolgálatyából ki állott Görögh Hitü és Török Jobbágy kalmár Legénynek elatta légyen."

Az óhitüeknek nem egyszer a felvétel körül is akadt bajuk. Igy Mária Terézia uralkodása idején egy, a török birodalomból ideszakadt kalmárt nem akartak felvenni, jóllehet már édes apja is magyar polgár volt.

Megalkuvás. Miután pedig a 18. század vége felé a tagok egy tekintélyes száma „illirica vallásu" volt, ügyet vetettek arra is, hogy nekik is legyen bizonyos joguk; a katholikusok kénytelen-kelletlen engedtek is arra nézve, hogy az első elöljáró vallás szerint méltányosan választssék. Igy 1807-ben, amikor Ivanovits Mihály (görög keleti vallásu) lett az első elöljáró, kimondották, hogy 2 év mulva római katholikus vallásu elöljárót kell választani. Mikor azonban Ivanovits nem fogadta el a választást, a római katholikus vallásu Gottschlig Mátyás lett elöljáró, de egyhangulag elhatározták, hogy 2 év mulva majd „illirica vallásu" elöljárót fognak választani.

A megválasztandó elnök felekezetének kérdése azonban 1819-ben újra napirendre került. A megállapitott sorrendet — a vallásokra nézve — nem tartották meg pontosan, mert néha a leköszönt elöljárót 2 év mulva ujra megválasztották. De most már azt is elhatározták, hogy 2 elöljáró között egyik görögkeleti, a másik római katholikus legyen. A határozat igy hangzik:

Az elöülő hite. „Annó 1819. 16 febr. Ámbár 1807. Esztendei 3-ik Martiusban már köz meg egyezés szerént végeztetett, hogy Székujitás alkalmatosságával a Natiora nézve megváltoztatás történjen, mindazonáltal minden további kérdéseknek el mellékelésére nézve mostanság jövendőre megváltozhatatlanul és meg egyesült akarattal végeztetett, hogy a midőn a Társasságnak elöl Ülője Romai Catholica hiten levő, akkoron az Illyriai Natiobul, három tagok Ober Vorstehernek Candidáltassanak és igy a másik Székujjitásban viszonti sinor mérték tartas-

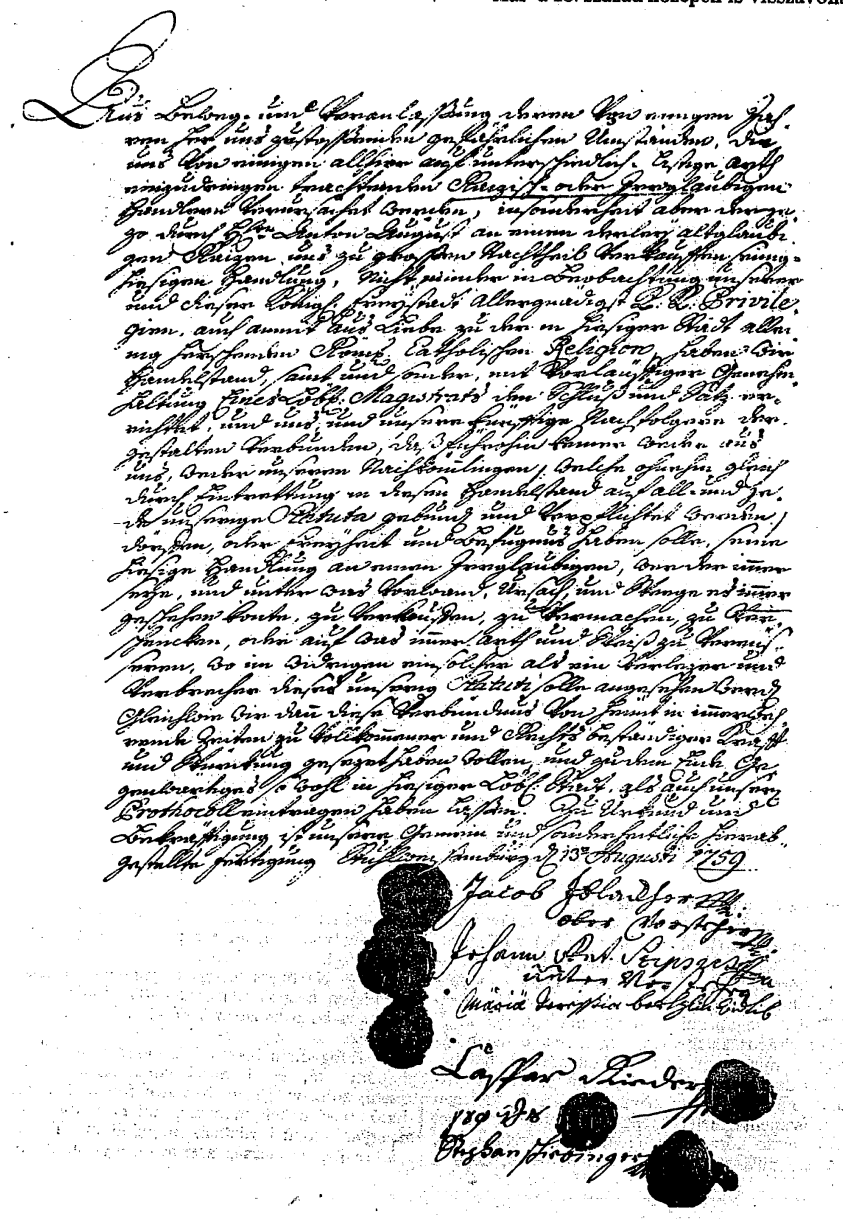

son, minden esetre pedig a midőn az első ellől ülő egyik Natióbul való, akkor a más Natióbol Candidáltasson és választasson.“ hittant tanult, akkor a társulat az inast nem is engedte felszabaditani.

A ciszterciita templom. Jellemző a kereskedők vallásosságára nézve, hogy a ciszterciták templomát is kereskedő mentette meg.

Mikor II. József császár 1786-ban a székesfehérvári jezsuiták utódati, a pálosokat eltörölte, a mai ciszterci templomot raktárrá és fegyvergyüjtő hellyé alakitotta át a császári önkény. Zutrunk György, tanácsos és kereskedő, a ki előzőleg 14 évig volt a templom gondnoka, részint saját vallásos érzületéből, részint pedig a városi tanács megbizásából minden követ megmozgatott, hogy a templom a hivők épülésére visszaadassék eredeti rendeltetésének. Saját ügyei félretételével négy hónapon keresztül nem tett egyebet, mind Budán és Bécsben könyörgött, kérvényezett irásban és kihallgatásokon a helytartótanács előtt, mig végre siker koronázta fáradozásait. A kibocsátott császári rendelet az üresen álló templomot a városunkban levő, nagyobbrészt kapásokból és szőllőmunkásokból álló német községnek adta át, miként a hivatalos följegyzések mondják: huiati nationi germanicae (der Deutsch katholik gemeinde) pleno iure donata est. Jellemző azonban, hogy a királyi biztosok által a bezáráskor elhordott fölszerelések nem kerültek vissza a templom birtokába, hanem a hivők áldozatkészségének, vallásos buzgóságának kellett minden szükséget pótolni és előteremteni. Különösen sokat tett e részben megint Zutrunk György, a ki nemcsak tetemes anyagi áldozatot hozott a vallásos és kegyeletes célra, hanem, mint tekintélyben álló ember, másokat is üdvösen befolyásolt és buzditott.

Az én amerikai kalandom.

Mikor a barátaim előtt amerikai tapasztalataimról kezdek beszélni, hirtelen valamennyi Tompa Mihály száraz ágon hallgató ajakkal csüggedt madarává szelidül, azután pedig az egész kompánia lassan átváltozik a „nagyot nyelők“ társaságává. Ugy néznek rám mint egy amerikai nagybácsira, a ki nem hozott ugyan sok pénzt az uj világból, hanem hozott rengeteg tapasztalatot, annyit mindenesetre, hogy tőle valamennyien megéhezzenek.

Mikor aztán eléggé kicsodálkozták magukat s utoljára jutott annyi idejük is, hogy a szájukat becsukják, akkor fölébred a bennük a gonosz és kórusban kivágják a nagy slágert:

— Te mindig csak olyanokat mondasz el nekünk, a mitől hiztál, a mitől az okos homlokod fényesedik, hanem ugy-e az amerikai elutazásodat, a mikor majdnem zsuppon szállitottak el, azt takargatod és azzal nem lépsz a nagy nyilvánosság elé. Azt a te kedves Grósz barátodnak kellett leleplezni.

Ilyenkor mélységes lekicsinylésemnek sötét nyilát lövellem a dsinek kicsiny eszközeire és elhallgattatom azzal, hogy csak az ünnepi alkalmat várom, a mikor őszintén, igazán és leplezetlenül mondom el az én egyetlenegy kalandomat, a mely velem Amerikában esett. Bizony megesett. S mivel semmi okom nincs rá, hogy három hónapi tapasztalataim bármelyikét letagadjam, tehát itt, örömeim és bánataim tanyáján, az én édes kedves Fejérmegyei Naplómban mondom el, hogy mit érez a magyar ember Amerikában, a mikor nagyon szorul.

Julius második felében (1909) indultam befelé a nagy amerikai körutra: New-Yorkból illeleg még magasabbról Sout Norwalkból le Washingtonba, onnak nyugatra Pittsburgba, onnan Joungstownba, Clevelandba, aztán még nyugatabbra Chicagoba, a Michigan, Erie tavak partján vissza észak felé Buffaloba, a Niagara alá és végre vissza New-Yorkba, illetőleg Perth-Amboyba.

Cserniczky barátommal este vonatra ültünk, átvágtuk Connecticut, New York, New Jersey, Maryland és Washington államokat s reggel 10 óra tájban értünk a nagy Washington működési területére, a világ legideálisabb alkotmányának bölcsőjéhez. Egész nap csavarogtunk. Csernitzky barátom velem együtt melegen érdeklődvén a magas politika iránt, végighallgattuk az alsóház és felsőház üléseit, apróra megnéztük a Fehér Házat, az elnök lakását, a bankó nyomdát stb. stb. Mivel azonban Cserniczky barátomnak egy pár ezer kilométernyi távolságra el kellett utaznia, tehát engem magamra hagyott, illetőleg megállapitottuk, hogy melyik vonattal, hogyan fogok másnap elutazni s én őt a maga szárnyaira bocsátva, egyedül maradtam az óriási angol Amerika fővárosában.

Föllélegzettem. Végre egyedül. Nem áll körülöttem ez a sok dajka, a kik minden kivánságomat lesik s a kik fizetni nem engednek. Első dolgom az volt, hogy a szállodában rendbe hozva magamat, elindultam csavarogni. Megnéztem ujra minden nevezetességet, kigyönyörködtem magam a Fehér Ház virágos fáinak kolibriieiben, megnéztem a parlamentet, aztán ismeretlen vidékeket bámulva, nyugalomra tértem. A szállodában egyetlen kis szerecsen csemete okvetetlenkedett körülöttem, de mikor megszólitottam, hogy hogy vagy subickos, ugy elszégyenlette magát, hogy többé nem is láttam. Reggel korán kisiettem az állomásra, megettem a szokásos amerikai reggelimet: kávét, tojást, sült sonkát (80 cent=4 kor.) aztán szemügyre vettem a vonatokat. Egyelőre Pittsburgba akartam menni s ámbár előtte való nap töviről hegyire megmagyaráztattam magamnak, hogy Pittsburgig direkt kocsiban utazhatok tovább, megnéztem a fölirást: „Car Pittsburg,“ megkérdeztem, hogy ez a kocsi csakugyan direkt Pittsburgba megy-e? s mikor négy oldalról megerősitettek abban a véleményemben, a mit mint sokat utazó ember amugy is tudhattam, szépen helyet foglaltam a kocsiban.

Ugyebár minden művelt európai ember úgy szokott utazni, hogy ha pl. Budapestről Fiumába, vagy Innsbruckba akar menni, hogy felül abba a kocsiba, amelyre az van irva Budapest—Fiume s akkor jól tudja, hogy Fiuméig akár az orrát se kell kidugni a kocsiból.

Ennek az europai bizonyosságnak lettem az áldozata. De persze, miként a lombölén álmadozó kis galamb, nem vettem észre, hogy hol leselkedik rám az érnyékból a kigyó.

Kiválasztottam magamnak egy kétüléses helyet, az egyik felét teleraktam könyvekkel s az ablak mellett kényelmesen helyet foglaltam. Szét néztem a társaságon. Volt ott mindenféle ábrázat, legtöbbje beretvált angol munkás és államférfiu, a kik mint polgártársak akarva nem akarva együtt utaznak, lévén az emerikainak csak egyetlenegy osztálya, meg egy külön pipázó szakasza valahol hátul, hogy az utálatos pipa füstjével ne rontsák az ember jókedvét. Volt egy málészinű bőbugyogóju kinaink, a kinek a feje bubjáról akkora copf csüngött le, a mekkora talán egy osztrák államférfiunak is elég lenne. Előttem a foteuilben egy szerecsen hölgy illatozott. Mama volt a subickos. És pedig két pólyás iker szerecsenynek az édesmamája, a kiket egy kocsiba helyeztek s a kik a fehér párnáik közül a fehér szemeikkel ugy bámulták a nagyvilágot mint a Fliegende Blätter ördögbimbai. Ehhez járult még egy másik élvezet. Nem tudom, bájos és bájatlan olvasóim, hogy szagoltatok e immár bivalyt avagy szagoltatok-e immár szerecsent? no ha nem szagoltatok, akkor elképzelhetitek, hogy a szerecsennek és a bivalynak egyforma illata vagyon. Amerikai szokás szerint az ablakokat a robogó vonaton keresztül-kasul ki szokás nyitni s igy a száguldó zefir, a melytől a nagy utazás idején állandóan fülszaggatásban szenvedtem, folyton az orrom alá tenditette a bájos hölgynek és két iker csemetéjének illatát. E helyett azonban kárpótolt az a gyönyörűség, hogy gyönyörködhettem subickos hölgy összepödörödött fürtjeiben a legeslegujabb divatu malomkerék nagyságu virágos kalapjában, meg a fekete hátaőrében, a mely ugy keresztülütközött a hófehér blúza szövésén, mintha antracén tintával satiroztták volna ki. Nekem azonban tetszett a környezet. Istenem! melyik fehérvári polgártárs lehet ilyen tarka környezetben? Mit adtam volna érte, ha egy pillanatra megmutathatom nekik, hogy a fogaikat megnövesszem. Hogy irigyelték volna tőlem, — (pláne a léghuzatot)!

Csakhamar egy őserdőbe robogtunk be. A vonatunk őrülten vágtatott s én a nekivadult fantázia élénk ecsetjével festegettem magamnak a rémképeket, a melyeket jó volna keresztülélni — (veszedelem nélkül,) hogy aztán elmesélhessem idehaza, hogy mi minden szörnyüségből szabaditotta ki magát a fehérvári ész és tapéntat. Láttam az indiánok félmeztelen csapatát, a mint vonatunkra rohannak, megállitják és kirabolják a sikoltozó dámákat, az orditó kinainak levágják a copfját, nálam pedig — nem találnak semmit. Aztán láttam az őserdő hatalmas fáját, a mint leroskad százados önsúlya alatt és keresztülesik vonatunk uttestén és mi egy született yankee élelmességével kiszedjük a kocsi felső szekrényébe elhelyezett fűrészeket, baltákat, szekercéket s mint egy őserdő favágója csináljuk az utat a 90 kilométer sebességgel rohanó vasszörnyeteg számára. Aztán farmok, majd városok, körülöttük végét érni alig tudó gyártelepek következtek.

Szóval volt dolgom elég.

Igy értünk Pennsylvania állam fővárosához Harrisburghoz. Innen Pittsburg-felé nyugati irányba fordul a vonat. Az azonban a vonat dolga. Én pittsburgi kocsiba ültem, tehát neki kutyakötelessége engem Pittsburgba szállitani. Jó ideig vártunk, aztán ujra kezdődött a robogás. Jött a kalauz. Elveszi a jegyemet és elkezdte nézegetni, elülről is, hátulról is, jobbról is balról is. Aztán valamit beszélgetett. Én röviden kijelentettem, hogy először Pittsburgba, onnan pedig Joungstownba utazom. Nem értette. Én pedig boszankodtam. Hát hogy lehet ezt nem érteni? Washingtonban ültem fel és Pittsburgig nincs szándékom megállni, ehhez ugyan nem szükséges valakinek angliusnak lenni, hogy megérthesse. És még sem értette meg. Hitt egy másik angliust. Az szintén magyarázott. Mikor ketten elfáradtak, jött egy harmadik. Lassankint mindenki engem nézett. Kezdett mulattatni a dolog. Hát miért ilyen szük az esze az ilyen világnációnak?! Mikor aztán mindig jobban pörgött a nyelvük, s egyik jobbról, a másik balról fujta a fülembe a mondókáját, a harmadik pedig kontrázott nekik, eszembe jutott egy mulatságos, kellemes jelenet, ami valamikor régesrégen történt velem, amikor még ifju valék és bohó s veszekedett jól mulattunk. A jókedv csimborasszóján én két klarinétost állitottam a két fülem mellé és jobbról-balról trombitáltattam bele azt a gyönyörü, népszerü magyar nótát, hogy:

Bécs várában sir a német
Nagy baja van a szeginynek,
Mer a Lajtán-Lajtán hetek óta
Áthallik a Kossuth-nóta!

Hát ez a két anglius szakasztottan igy mulattatott engem, a többi pedig kontrázott nekik.

Aztán láttam, hogy nem megyek velük semmire, a gyönge észtehetségükkel semmikép se képesek engem megérteni, hát elővettem a térképeimet, meg a könyveimet s olvastam tovább.

— Beszélhetsz nekem német, kibeszélheted akár a tüdődet is, én ugyan nem hederitek az öblögetésedre. Tudom, hogy merre megyek, hát akkor ne bántson senki engem a jó szándékomban.

Ezt gondoltam, de titokban nem igy éreztem. Adta-szedte-vette angliusa, hátha mégis csak valami hiba van a kréta körül. Ezek valaminek elnéztek engem. Hiszen annyi pénztáros jár már át Amerikába, hogy minden második utasban gazembert, sikkasztót néznek. Hátha bennem is ilyet sejditenek. Aztán tényleg volt is egy kis hiba a kréta körül. Grósz barátomnak a Pennsylvania vasuti részvénytársaság felajánlott egy igazolványt, a melynek igénybe vételével ő a társaság vonatain, mint pap, mindenütt féljeggyel utazhatott.

— Ne fizess te egész jegyet — mondotta — hiszen megtakaritasz 20—30 dollárt, a mi odahaza az ó hazában 100—150 koronának felel meg.

Elfogadtam, hiszen félig meddig igényt is tarthattam rá, én is missióban utaztam s azt hiszem, soha világéletemben nem fogok olyan megható beszédeket mondani, mint a milyeneket magyar honfitársaimnak mondottam. Tehát a jegyre jog és igazság szerint igényt tarthatnék,

00000214

de hát nem kértem s igy a forma ellenem beszél. Aztán ott volt a második baj. Szürke civilruhában és nem papi civilben utaztam. Igy kényelmesebb volt. Az amerikai papok azonban — a protestánsok is — kollárával utaznak. Én a vonaton mint Grósz Ferenc, perth-amboyi plebános szerepeltem. Ezek a szörnyetegek utóbb azt hiszik, hogy ezt a clerical-ticketet én valahol loptam. Tyhű! a ki nemjója van! ez szörnyüség volna. Utóbb is valamelyik csöndes priccsen kell áthüselnem az amerikai kirándulásra szánt heteimet! A milyen értelmetlenek ezek a higvelejü angliusok, még előbb-utóbb is bajba kevernek s mi lesz akkor?! Hol van ide Európa!? Hol van Fehérvár? az én renomém, hitelem, becsületem?!

El kezdtem csendesen izzadni, mint a tücsök. Néztem a könyveimet, adtam az előkelőt és a megbántottat, de egy betüt nem láttam az irásaimból.

Mikor aztán az angliusok ujra kezdtek beszélni, keserves arccal, könyörögve hátrafordultam:

— Speake germain! Spricht da niemand deutsch!?

Szegény magyar! Hányszor ütjük a pókhasu németet, akit világéletünkben csak megszalasztani tanultunk. S ime, a szegény, sarokba szorult magyar most a német után jajgat. Kerestem latint. Mindenünnen szánakozó arcok néztek felém.

No! betütött a vajas hét!

A kalauz elhallgatott, a vonat robogott, én pedig izzadtam, mint egy fütött kályha. Ha ezt Fehérvárott tudnák?! Ha a tanitványaim látnák, hogy miként drukkolok, soha életemben többé egynek sem adhatnék szekundát.

Egyik negyedóra mult a másik után és én ugy éreztem, hogy most egyenesen a vágóhidra utazom.

A vonat élesen fütyölt s egy nagyobb városnál megállt. Lehetett délután 3 óra. A kalauz int, hogy menjek. Megindultam. Hozd a paksamétádat is. Leszedtem a kézitáskámat, malaclopómat, esernyőmet s indultam — a vágóhidra.

A kalauz odaállitott maga mellé s el kezdett Washingtonba telefonálni. Azt kérdezte, hogy váltott-e valaki tegnap este jegyet Washingtonban Pittsburg felé. És pedig clerical ticket-tel? Hogy onnan mit beszéltek, nem értettem, hiszen úgy fött a koponyám, hogy ha magyarul mondják, se értem. Azon törtem a fejemet, hogy mi lesz a sürgönyöm szövege, amelyet Grósz barátomnak Perth-Amboyba küldök:

— Jőjj express! Nagy baj van!

Arrébb akartam menni. A kalauz nem engedett. Tehát csalafintaságot sejtenek. A vonat indulni készült, én fogtam a paksamétámat és indulni akartam. Leintettek. Oda voltam. Leszakadt a nagy hid. Benn vagyok a slamasztikában kocsistól, lovastól. Hogyan mászom én innen ki? Mi az ördögnek is jöttem én el hazulról? Hát nem lett volna százszorta okosabb, ha most én otthon vagyok az ős királyi Fehérvárban, alszom az ebéd utáni álmomat vagy ujságot olvasok s onnan tudom meg, hogy egy kiváncsi magyar elment Amerikába, mert azt hitte, hogy neki akármi áron, de világot kell látnia, és most letartóztatják és nem engedik tovább. És nincs a ki megértse, nincs egyetlenegy ember se.

Ó! de keserüen mosolyogtam azokon, akik a francia, német vagy latin nyelvet világnyelvnek hiszik. Mit ér az olyan világnyelv, a melyet az anglius meg nem tanul. Mert az anglius semmiféle nyelvet nem tanul meg csak egyesegyedül a magáét s mivel anglius mindenütt van a világon, a hol nagy viz is van, tehát ha valaki világnyelvet akar tanulni, ne okvetetlenkedjék se latinnal, se némettel, de franciával se, hanem tanuljon angolul. Ha pedig nem akar angolul tanulni, maradjon otthon. Igenis!

A vonat elrobogott én pedig állig lógó orral kerestem egy német vagy magyar vagy latin után, a ki nyélbe süt.

Végre akadt egy német.

Azzal aztán a főnökhöz mentem és elmagyaráztam a szörnyü esetet. Két perc mulva tisztában voltunk a nagy üggyel. Nekem Harrisburgban át kellett volna szállnom egy másik vonatra s ugy folytatnom az utat Pittsburg felé, nyugati irányban. Mivel azonban én a kocsiból nem szálltam ki, hanem biztonságom tudatában tovább is rajt maradtam, elvittek három órányi utra északnak, és most kitették a szürömet a vonatról és mehetek egy szárnyvonalon, mig elérem a pittsburgi fővonalat.

Kifakadtam.

— De hát miért irták akkor azok a tökfilkók a kocsira, hogy az Pittsburgba megy? Mi művelt europaiak a kik olvasni tanultunk a betü után szoktunk igazodni és ha valamelyik kocsi nem megy Pittsburgba, hanem egyszerüen csak egy darabig, akkor az ilyesmivel nem ültetjük föl a mi jóhiszemü közönségünket.

A főnök himelt-hámolt, nem tudta megmagyarázni a dolgot. Látta hogy igazam van s hogy az amerikai vasut szamár, de hát a megtörténteken nem lehetett többé segiteni. Ezt az okulást nekem a saját keserves tapasztalatom árán kellett megszereznem. Érezték a bünüket és udvariasak, kedvesek voltak hozzám. A német valami becsületes, jófajta délvidéki ember (tehát nem porosz), igen szivélyesen elbeszélgetett. Én pedig hamarosan ujra megtanultam nevetni. Elég gyorsan ment. A kislelkűség megszünt, a félelemről ismét nem volt fogalmam, az előbbi kétségbeesésnek még az árnyékán is mosolyogtam — pedig, igazán nem tudtam volna hamarjában megmondani, hogy hány métermázsa kő esett le hirtelen a mellemről.

Csakhogy ezen tulestem, aztán nem hiszek már semmiféle anglius irásnak.

Fölültettek egy másik vonatra, megmagyarázták a kalauznak, hogy én merre fogok utazni, hogy hol és mikor kell kiszállnom s hogyan kell Pittsburgba átérnem. Mindvégig figyelmesen bántak velem. Semmiesetre sem ugy, mint idehaza a tedd ide-tedd oda utasokkal. Azt hiszem 4—5 órával később értem Pittsburgba mint az eredeti terv szerint érnem kellett volna. Ennek aztán egy szörnyen keserves éjszaka lett a következménye a pittsburgi állomáson. Lefeküdni, aludni nem mertem, mert a vonat reggel 4 órakor indult. Ismerős nyelvü embert hiába kerestem. Az álmos, düllöngő, kétes ábrázatu, sötét alakok közt volt, lengyel, tót, spanyol, mór, szerecsen, kinai, japán, angol, francia, csak egyetlenegy nem volt, a kit én akár az arcvonásai után, akár a nyelve után magyarnak itélhettem volna. Vigyázva oldalogtam melléjük, de egyetlenegyet se találtam, a kihez egy bizalmas szót mondani mertem volna.

Ez ugyan nem tartott vissza, hogy el ne induljak éjfélkor egy nagyobb sétára Pittsburg soha nem látott, ismeretlen utcáira, de azért mégis be kellett látnom, hogy mi szegény magyarok rettenetesen kicsiny pont vagyunk a népek nagy oceánjában. S hiába verjük a mellünket, hogy extra Hungariam non est vita, a nagy világ elnéz a fejünk felett s ha ebben a percben tudomásul vette is a létezésünket, a másik percben már el is feledkezett rólunk.

Mindezt pedig azért mondtam el ennyi, szinte tulságos őszinteséggel, hogy mindenki lássa, miféle bajokkal kell küzdeni az embernek az idegen világban s nem minden tejfel abból, amit a messziről gyütt ember föltálal.

Bilkei Ferenc.

Kenedi Géza a bibliáról.

Megszoktuk, hogy a vallási élet tanitásait a papok hirdessék. Igy van ez rendjén. A teljesen távolálló emberek véleménye, a kiket sokszor az ellenségek vagy legalább ellenfelek közé szoktunk számitani, sokszor pompás fegyvert adnak a kezünkbe. Ismeretes például Jókai Mór szép mondása a gyónásról:

„Van a katholikus vallásnak egy intézménye, oly magasztos és vigasztaló, hogy ez maga elégséges arra, hogy a katholikus hit az egész föld kerekségén elterjedjen, mindenütt, ahol szenvedő emberek vannak, kik a fájdalmat nem csak akkor érzik, amikor sujtatnak és mardostatnak. Ez az intézmény a gyónás. Nagy hiba volt Kálvin Jánostól, hogy nem tartotta meg ezt az intézményt. Nem ismérte ő jól a sziveket. Nincs nagyobb fájdalom, mintha éjjel-nappal rossz gondolat tölti el a lelket s ez a gondolat üldöz, kisért és mi nem közölhetjük senkivel! Tanál a katholikus vigasztaló igéket s elestében kart, a mely őt fölemeli. Van menedéke a lelki furdalásoktól, ha vétkezett, bocsánatért esdekelhet és lelke megkönnyebbülhet.

A minap Kenedi Géza orsz. képviselőtől a nagy szellemü gondolkozótól, a kitünő tárcairótól olvastunk egy igen érdekes elmefuttatást a bibliáról egy olyan lapban, a hol minden bzonnyal többször lekicsinylik a katholikus vallást, mint a hányszor dicsérik.

A mindig érdekesen iró Kenedi többek közt a következőket mondja:

— Mink magyarok igenis meg vagyunk már keresztelve (a ki van) kilencszáz esztendeje, de arról, hogy igazán *keresztények* is volnánk, keveset tudok. Még mindig tele vagyunk pogány bünökkel, meg pogány erkölcsökkel. A mi kereszténységünk nem hogy hanyatlana, de még csak ezután következik. Meg tetszik látni!

A mely kiszólásért egyébiránt ne méltóztassanak mingyárt megharagudni. De nem is félek tőle. Megharagudni csak annak volna joga, a ki (ha nem is pap) már elolvasta, vagy legalább igazán olvasta a bibliát. Az pedig éppen azt gondolja a mit én.

Mitől *nagy* valamely könyv tulajdonképpen? Honnan van az, hogy az egyik könyv eltörölhetetlen bélyeget nyom a maga korára, a másik pedig — talán a művészileg tökéletesebb — lesiklik róla, mint a ludról az eső. Egész emerültőre terjedő nagy könyv volt például Rousseau Emil-je, Goethe Werther-je és Robinson Crusoe. Pál és Virginia is ilyen volt. Egy-egy emberöltőre milliók igazodtak utánuk. Azután változtak az idők és a könyvek elsárgultak, elszáradtak, mint a buzavetés, a mikor hasznos magvával már kiszolgálta az emberiséget.

A biblia, a *monotheizmus*, az egyistenhivés nagy gyüjeményes müve itt van — hiába méltóztatnak a fejüket rázni — itt is marad.

Nagy és halhatatlan könyve az emberiségnek azért, mivel az életnek legeslegnagyobb magasságaiban egyszerü történetekkel, példabeszédekkel és szinte együgyüleg szent igazságokkal köti össze az emberi értelmet az emberfölötti világgal. Tehát semmi más által nem helyettesithető szellemi kincse az emberiségnek. Szegénynek, gazdagnak, okosnak, oktalannak, gyereknek, felnőttnek. Kivéve az abszolut vallás-tagadókat, a kikről az a tapasztalatom, mint a rossz cselédekről. Mindig piszkolják a gazdájukat, de azért a kenyeret vidáman megeszik. Az atheista-forma emberek is szidják a vallást, meg a bibliát, de azért életük legjava részét mégis csak abból merítik. Főképpen pedig szabadságukat és hogy a fejük épségben marad.

Megjegyzendő, hogy a bibliát nem dicsérem, sem annak — legyünk modernek! — reklámot csinálni ugyan nem akarok. Mert ez igen nagy oktatlanság is volna. De én például a bibliát sűrűn szoktam olvasni s mindig szebbnek és mélyebbnek találom. És nem is vagyok egyedül.

Szilágyi Dezsővel élete végső idejében többször volt beszélgetésem. Nagy, elfogulatlan, igazán szabad elme volt. Egyszer az emberi élet misztikus dolgaira fordult a szó és éppen az ugynevezett *nagy* könyvekre, a melyekben az emberi értelem oly magasra emelkedik (Homeros, Dante, Shakespeare), hogy már a természetfölötti világba kezd általuk bepillantani. Szilágyi előbb Homeros misztikumait magyarázta, azután pedig a bibliáról beszélt ilyenformán:

— Korábban, a mikor még több volt bennem a szenvedély és az előitélet, a bibliát alig olvastam. Most, hogy tapasztalatokkal és befejezett itéletekkel is birok, egyre jobban kezd érdekelni. Elálmélkodom azon,

00000215

hogy a szent könyvekbe foglalt itéletek az én keserves áron megszerzett itéleteimnek hűséges mása, csakhogy sokkal tökéletesebbek. A bibliáról ne merjen senki könynyelmüen nyilatkozni!

Hogy az ujkori harcias szocializmus a bibliát eldobja: tudjuk. A történeti materiálizmus a maga gazdasági forgókra berendezett meztéláb etikájával merő ellentéte az ószövetségnek is, az ujnak is. Mózes tiz parancsolata, Jézus nyolc boldogsága és mind a többi neki csak rablánc az emberiség lábán. Istenem, az emberiség életét sohasem lehet részvénytársasági alapra berendezni. A biblia diadalmaskodni fog, sőt magát a szociálizmust is hódolatra fogja kényszeriteni. Mert ez az egyetlen könyv, a miből az igazi szabadság ugy árad ki az emberiségre, hogy abból egymás legyilkolása el ne következzen. Minden elnyomás, az emberi lelken tett minden erőszak és minden egymás ellen elkövetett igazságtalanságunk a biblia *ellen* van téve. Hacsak olvasni tudnának az emberek.

Hogy a biblia szerint nem lehet *élni*? Közhely. De lehet-e egyáltalán élni akármiféle nagykönyv és tanitás szerint. Ime, a levegő oxigénből és nitrogénből való és ha csakis az élet tiszta elemét, az oxigént szivnánk föl magunkba: vidám nevetés és csupa boldogságérzés közt pusztulnák el hamarosan. Belsőleg „elégnénk." Ámde ha fülledt a levegő és elbágyadunk a szobában, nem nyitjuk-e ki az ablakot a friss levegő után? Több oxigént!

Mondják azt is, hogy van bizonyos *emberi erkölcs* vallás és szentirás nélkül is. Valamely mondvacsinált etika, a mit ki lehet okoskodni. Tehát minek a biblia?

Én szabadon tartom a fejemet, de nemcsak az egyik oldaláról, hanem köröskörül Igazán szabad gondolkozó ember csak az lehet, a kinek nem *muszáj* más embercsoportok feje szerint gondolkozni. És nagyokat mosolygok olykor magamban. A gyárilag előállitott „tiszta emberi erkölcs" nem más, mint a biblia, kivált pedig a négy evangélium és Pál apostol tanitása. Csakhogy apretirozva. Ez éppen olyan, mint a mikor a régi tiszta asszir, egyiptomi, görög vagy római stilust beleépitik a szeczesszióba.

A bibliának — bocsánat a banalitásért — nagy multja van, de nagy jövője is van. És el fog érkezni az az idő, még ebben a veszekedő században, a mikor az emberiség nem birja ki a fülledt ideológiai szobalevegőt és megint az lesz a jelszó: Több oxigént! Több bibliát!

Lehet, hogy valahol már meg is született az az ember, a ki az ablakot föltárja és beereszti a biblia friss, éltető levegőjét. Názáret halhatatlan.

UJDONSAGOK.

— **Kitüntetések.** Ő Felsége *Lichtenstein Alajos* herceget, a ki hosszabb időn keresztül városunkban tartózkodott, valamint *Cziráky Antal gróf* v. b. t. tanácsost, lovasberényi nagybirtokost az aranygyapjas renddel tüntette ki. A kitüntetés városunkban és megyénkben, a hol a királyi kegy kiválasztottait ugyszólva mindenki ismeri — igen kedves benyomást keltett.

— **József főherceg** mint cs. és kir. vezérőrnagy a 31-ik dandár parancsnokává neveztetett ki. A 31-ik dandárba tartózik a helybeli 69-ik gy. ezred is, miért is háziezredünk tegnap táviratilag üdvözölte a főherceget, aki igen melleghangu viszont táviratban köszönte meg az üdvözletet.

— **Eljegyzések.** *Fábián Gáspár*, budapesti mérnök, műegyetemi tanársegéd, városunk szülötte, eljegyezte *Seleti Horváth Ancikát*, Seleti Horváth István Kelenföldi hangszergyáros bájos leányát.

Schnetzer Nándor helybeli kereskedő eljegyezte *Wéber Lujza* kisasszonyt özv. Wéber Lajosné leányát Budapestről.

Tóth László tanitó eljegyezte Antoni Mariska kisasszonyt, helybeli tanitónőt néhai Antoni Alajos tisztviselő kedves és szép leányát.

— **Kinevezés.** Az igazságminiszter Sohár Béla kir. törvényszéki birót, a munkásbiztositó pénztár választott biróságának helyettes elnökévé 3 évi idő tartamra kinevezte.

— **Jubileum.** A székesfehérvári ciszt. r. főgimnázium önképzőköre 1911. április 30-án, vasárnap, ötvenéves fennállásának emlékét a következő módon ünnepli:

1. D. e. 10 ó. a ciszterciták templomában hálaadó szt. mise, melyet mélt. és főtiszt. *Vajda* Ödön, zirci apát, az Önképzőkör egykori elnöke celebrál.

2. Fél 11 ó. diszgyülés az intézet nagytermében (egyuttal a jubiláris év zárógyülése). Előadják a kör rövid történetét. *Mészáros* Amand és *Endrődy* Sándor ez alkalomra irt költeményeit; közben az ifj. ének és zenekar s a helybeli régi tagok férfikara énekel.

3. 12 ó. társasebéd a „Vörösmarty-kör"-ben. (Egy teriték ára borral 5 K.)

— **Köszönetnyilvánitások.**

A felcsúti rk. templomnak adományozott egyházi ruhákért, a székesfehérvári Oltáregyesületnek a hitközség nevében is ezuton mond hálás köszönetet *Fülöpp István* h. pleb.

Alulirott a magam és hiveim nevében a leghálásabb köszönetemet nyilvánitom a székesfehérvári Oltáregyletnek, hogy a bodajki és fehérvárcsurgói templomokat az idén is megajándékozta. Isten fizesse meg! *Puli György*, plebános.

A székesfehérvári Oltáregyesület nagylelkü adományáért, melyet a tinnyei rk. templomnak ajándékozni kegyes volt, hálás köszönetet mond *Kneczits József*, plebános.

A nagytétényi plebánia-hivatal hálás köszönetét fejezi ki a székesfehérvári Oltáregyletnek, hogy Diósd filókegyházát becses adományával megörvendeztetni kegyeskedett. — *Téttry József*, plebános.

— **Iskolatársak 10 éves találkozója.** a székesfehérvári főreáliskolában 1901. évben érettségizett volt tanulótársaimat örömmel emlékeztetem 10 év előtt tett fogadalmukra és megállapodásunkra, mely szerint pünkösd vasárnapján Székesfehérváron találkozunk. Hogy velök a részletes és pontos programmot közölhessem, kérem őket tudassák velem lakásuk cimét. Bernstein Győző okl. mérnök Budapest Baross-u. 43.

— **Sport.** Vasárnap és hétfőn délután élvezetes mérkőzések lesznek a sóstói sportpályán. Az első nap a S. T. C. I. a bpesti M. T. K. II. csapatával, a második napon pedig a Sz. T. C. I. és egy helybeli kombinált csapat rugdalják a labdát. A mérkőzés kezdete mindkét napon d. u. 4 óra.

— **Tüdőbajosokat gondozó szanatorium** javára özv. Hahn Jakabné ivén folytatólag adakoztak: 200 koronát Deutsch Simon Budapest, 100 koronát Generáli Trieszti biztositó társaság, 50 koronát Kohn Adolf és Kollár Jakab Budapest, 25 koronát Deák Dávid, Poór Jakab Budapest és özv. Ullmann Károlyné Pécs, 20 koronát dr. Steiner Jákóné és dr. Vermes Mihály, 10 koronát Vajda Géza, 5 koronát Schön Rudolf és Jósziv. További szives adományokat köszönettel fogadják.

— **Madár- és Állatvédő-Egyesület.** Városunkban alakulóban van a Székesfehérvári Madár- és Állatvédő-Egyesület. Már van 150 aláirott tag, kik közül több alapitótagnak jelentkezett. A rendes tagság évi dija 2 korona, az alapitótag egyszer és mindenkorra 40 koronát fizet.

Az ily szerény alapokon indulni készülő egyesület célját a nevében hordozza. Működési programmját majd az alakuló közgyülés fogja körvonalozni, mégis némi irányelveket és pontozatokat már is megjelelhetünk.

Tevékenységének hathatósabbá tételére csatlakozni fog a *Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez*. Kiküld majd két tagot a szövetséget vezető Országos Állatvédő Egyesület választmányába. Minden egyesületi tag számára előfizet, illetőleg minden tagnak ingyen adja az „*Állatvédelem*" cimü folyóiratot, amelynek rendes évi előfizetési dija két korona. Ebből minden érdeklődő megtudhatja, hogy nálunk és a külföldön a madár- és állatvédelem körében mi történik.

Az egyesület az O. Á. V. E. madárvédelmi gyermeknaptárát tehetségéhez mérten a gyermekek közt terjeszti és vele az ifjuságra hatni iparkodik. A Madarak és fák napja ünneplésében a tanitósággal karöltve fog működni. A gyakorlati madárvédelem ügyében is mesterséges fészekoduk alkalmazásával és a madarak téli etetésével oly lépéseket fog tenni, melyek követésre buzditanak és az egész vidékre kiható üdvös eredményeket szülhetnek. Az egyesület ily fészekodukat majd ingyen is fog kiosztani azoknak, kik a fészekoduk beszerzésével járó szerény költségeket sajátjukból viselni nem akarják. Az is az egyesület hivatása lesz, hogy a madár és állatvédelemben érdemeket szerzett egyéneket elismerő oklevéllel kitünteti és megjutalmazza. Az egyesület rajta fog lenni, hogy rábeszéléssel, értekezésekkel, felolvasásokkal a madár és állatvédelem hasznáról és nemes hatásáról a nagyközönséget meggyőzze és a közvélemény irányitásában hatalmas tényezőt, a helybeli sajtót a madár és állatvédelem szolgálatába állitsa.

Egyszóval az egyesület hathatós tevékenység mellett majd „humanusan gondolkedó, szivvel és helyes érzékkel rendelkező ember helyes tapintattal mindig és mindenütt el fogja találni, hogy a madarak és állatok védelmében hol és mely irányban szükséges közbelépnie."

Az alakuló egyesület tagjai sorába a taggyüjtő iv aláirásával minden nemesszivü hölgy és férfi beléphet. Taggyüjtő iv Bilkei Ferenc, dr. Czapáry László, Hübner Károly, dr. Kuthy József, dr. Lauschmann Gyula, Major József, Rauscher Béla, dr. Saára Gyula, Szirbek József és Vörös István (százados) uraknál van.

— **Vármegyei közgyülés.** Fejérvármegye törvényhatósági bizottsági szabályrendelete szerint II. rendes közgyülését 1911. május hó 1-ső napján d. e. 10 órakor tartja. A tárgysorozatnak 148 pontja van.

— **Vihar Bodajkon.** Folyó hó 13-án Bodajkon rettentő vihar dühöngött. Az orkánszerü szél a kisebb fákat tövestől tépte ki a földből. Mivel az óriási szél, a háztetőkről a zsindelyeket is magával ragadta, az utcákon járni valósággal életveszélyes volt. Az ősidőktől fogva kedvelt bucsujáró hely kálváriájának tövében lévő kis templom tornyát is ledöntötte. Emberéletben nem esett kár.

— **A fümagtermelés meghonositása Magyarországon.** Figyelmébe ajánljuk mindazon gazdáknak, kik Magyarországon fümagtermeléssel szándékoznak foglalkozni, hogy e célból Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő céghez, Budapest, forduljanak. A Mauthner-cég, mely a gazdák jövedelmének nagyobbitása terén már oly gyakran volt uttörő, készséggel bocsájt rendelkezésre egy régi, tapasztalatokban gazdag fümagtermelőt, aki a szükséges utbaigazitásokkal és szakszerü tanácscsal szolgál. A cég ezt minden költség felszámitása nélkül teszi, sőt még a szakember utiköltségeit is viseli. Ha figyelembe veszszük, hogy Ausztria-Magyarországba a mult évben is külföldről csupán fümagot 2 és fél—3 millió korona értékben hoztak be, ugy a Mauthner-cég ezen mozgalma a gazdák körében bizonyára nagy tetszéssel fog találkozni.

— **Egy hadbirósági itélet.** Még élénk emlékezetében lehet a székesfehérvári közönségnek, hogy 1910 október 21 én éjjel az ősz-utcai Mautner kávéházban Neuwirth Dóka Sándor, Kucsera István és Pinke István 69-es bakák megverték Pogány József honvéd tizedest. A verekedés zajára odasietett Végh I. Mihály rendőr, de mire odaért, akkorra a verekedők már kivül voltak az utcán. A rendőr nem léphetett közbe, mert a bakák őt is megtámadták. Elfutott tehát a legközelebbi tüzjelző-állomásig s a honvéd készült-

00000216

séget hívta segitségül. Mikor a rendőr visszaért, a kávéház sarkáról előugrott Neuwirth Dóka Sándor és bajonettját a rendőr hátába szurta. A szurás igen súlyos volt, Végh Mihály, a kötelességét teljesitő rendőr 4 hétig feküdt a kórházban. Katonáéknál a napokban hozták meg ez ügyben az itéletet. A hadbirósági tárgyalás Budapesten volt és a következő eredménnyel végződött! Neuwirth Dóka Sándort, aki már 2 évi fegyházat, fogházat és javitót ült még katonáskodása előtt, 4 hónapi súlyosbitott börtönre itélték. (Polgári életben legalább 2 évi fegyházat kapott volna.) Kucsera Istvánt 3 havi nehézbörtönre, Pinke Istvánt pedig 1 hónapi szigoritott fogságra itélték. Hát biz ez az itélet Dókával szemben nagyon enyhe, szinte sejtetni engedi, hogy miért nem félnek a garázda bakák a rendőri közbelépéstől.

— **Szőlőtermelőink b. figyelmébe!** A mult évben szőlősgazdáink nagy része tetemes kárt szenvedett a peronospóra által, mert elmulasztotta szőlőjét idejében és megfelelő anyaggal bepermetezni. Mig azok, a kik már májusban láttak hozzá a bepermetezéshez, de különösen a kik ezt a munkát felváltva rézkénporozással kapcsolták össze, semmi, vagy csak igen csekély kárt szenvedtek. Azért senki el ne mulassza az idén a védekezéshez szükséges bordóiport és rézkénport, mely szereknek vezérképviselője a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest n), de a mely a legtöbb vidéki füszerkereskedőknél is kapható, beszerezni és ezzel szőlője termését biztositani.

— **Névváltoztatás.** Pruska Ferenc helybeli el. iskolai tanitó vezeték nevét Pálfi ra magyarositotta.

— **Öngyilkosság.** Id. Kiss József 76 éves táci földmives f. hó 14-én délután a házában levő félszer gerendájara fölkötötte magát. Mire észrevették meghalt. Tettének oka életuntság.

— Ha **rossz a gyomra**, már holnap reggel igyék reggelizés előtt ½ pohár **Ferencz József**-keserüvizet. A kellemetlen érzések csakhamar megszünnek és étvágya fokozottabb mértékben fog visszatérni. Ezen régi idők óta népszerü és valóban ritka természeti gyógykincset a legjelesebb orvksok állandóan ajánlják.

Többek között Dr. Hirsch porosz királyi titkos egészségügyi tanácsos, a berlini Friedrich-Wilhelm egyetem tanára, az mondja róla: „Tapasztalatam szerint a természetes *Ferencz József*-keserüviz épp oly biztosan, mint enyhén ható gyógyszer olyan betegségeknél, melyeknél egy enyhén oldó és hajtó ásványviz használata ajánlható.

— **Állategészségügy.** Isztiméren, Bakonykutiban, Balinkán és Martonvásáron megszünt a ragadós száj és körömfájás.

Téved, ha azt hiszi, hogy irógépet csak a fővárosi ügynököktől vásárolhat, mert sokkal előnyösebben helyben is megtalálhatja Klökner Péternél, ki ilyeneket előnyös részletfizetésre is szállit.

— **A pákozdi gyilkosság.** Lapunk legutóbbi számában borzongástkeltő sorokban irtuk meg azt a majdnem családi tragédiát, amelynek Pákozdon egy család majdnem áldozatul esett. Magát a hir anyagát a tettes, Maráth János 56 éves pákozdi lakos adta, aki a pálinkától és kétségbeeséstől teljesen összezavart elmével, sirva nyöszörögte el a főszolgabirói hivatalban a nagy esetet, hogy megölte a feleségét.

— Mikor?

— Ma reggel.

— Mivel?

— A nagyfejszével.

— Ugy volt a nagy eset, hogy mi mindig veszekedni szoktunk. Tegnap este is nagyon összeszesztünk, reggel, hogy a belsőmet lehűtsem, már 4 órakor megittam egy pár deci pálinkát. A feleségem e miatt összeszidott. Én eddig azt hittem, hogy nekem van igazam, hát fölkaptam az öregfejszét és azzal agyonütöttem az asszonyt.

— Meghalt az asszony?

— Nem tudóm bizonyosan, mert, mikor a rémisztő sikoltozást meghallottam és őt összerogyni láttam, megijedtem és elfutottam.

Mindezt lapunk munkatársa végighallgatta a delikvens szájából s aztán végignézte, hogy a főszolgabiró a siró, nyöszörgő embert bekisértette a kir. ügyészség oltalmazó gondjai alá.

Megirtuk.

De még csütörtökön este egy másik eset egy másik esemény történt. Ez már valamivel vidámabb volt. A pákozdi gyilkos majdnem agyonütött felesége szörnyü sirással állitott be a főszolgabirói hivatalba.

— Mi a baj?

— Hol van az uram, sipitozta az asszony, ma reggel agyon akart vágni a fejszével, aztán elszaladt. Tűvé tettem a gazemberért már az egész határt, de nincs sehol, tessék megkeresni.

— Hát nem ütötte agyon?

— Nem azért van eszem, hogy oda tartsam a fejemet a fejsze éle elé. Félreugrottam s igy a fejsze csak a karomat, az arcomat és a vállamat érte, én összerogytam, az uram pedig világgá szaladt. Kérem, nagyságos főbiró ur, mutassa meg, hogy hol van, vagy keritse elő, hogy megbocsáthassak neki. Még utoljára is a kutba ölte magát. Az asszony hangja a vércse vijjogásából a galamb nyögésévé változott. A főszolgabiró megsajnálta az örök asszonyt és megmagyarázta neki, hogy az ura nehéz vason immáron a börtönben lakozik.

Csak nézni kellett volna, hogy milyen szépen tudott könyörögni a megolvadt szivü amazon a kötni való uráért. Mindaddig, mig a főbiró meg nem igérte, hogy szabadon bocsátják a gonosztevőt, de csak azért, hogy a felesége keblére borulhasson. Az eset legrosszabb esetben könnyü testisértés vétségévé minősül, a mi büntetőjogilag valószinüleg bennmarad a családban. De Maráth János valószinüleg tanulni fog az esetből és nem fog haragudni, ha a felesége a tiz körmével szántja majd az ábrázatára a parancsszót, hogy *ne bántsd a feleségedet* és mindenek felett *ne igyál pálinkát.*

— **Párbajtárgyalás.** Dózsa Árpád és Wertheim József helybeli magánhivatalnokok egy évvel ezelőtt egy kávéházi incidensből kifolyólag a Lövölde nagytermében párbajt vivtak, amelyben mindketten egy kicsit megsebesültek. A kir. törvényszék tegnap délelőtt tartotta meg ez ügyben a bünügyi főtárgyalást és Wertheim Józsefet 5 napi, Dózsa Árpádot pedig 3 napi államfogházra itélte párviadal vétsége miatt.

Szerkesztői üzenet.

Székesfehérvári Hirlap. Mindenesetre „pikáns" dolog a pécsi püspökséget a fehérvárival, Zichy Gyula grófot Prohászka Ottokár drral összehasonlitani. Pedig nagyon sajnálnánk, ha valaki a jó Zichy püspökről való jóvéleményt kicsinyitené. Az igaz, hogy a két főpásztor közt különbség van, de hát Magyarországnak se volt még Prohászkája és kérdés, hogy mikor támaszt az Isten megint hozzá hasonlót. — Hogy Zichy Gyula gróf megbukott az érettségin? Ez olyan dolog, ami püspökökkel, nagy urakkal, sőt miniszterekkel is megtörtént már. De mi, akik együtt jártunk iskolába Zichy Gyula gróffal, nagyon jól tudjuk, hogy a bukás nem azért történt, mert nem tudott volna abból a tárgyból elkészülni, hanem egészen más, mellékes oka volt. — Ha a Pesti Hirlap azt hiszi, hogy Zichy Gyula gróf haragszik a ciszterczitákra s azért akar nekik kontragimnáziumot csinálni, az egyáltalán nem ismeri a püspök finom, disztingvált, ideális lelkületét. Nagy a tanulók serege s az okos Zichy püspök ugy gondolkozik, hogy akkor segit legtöbbet egyházának és hazájának, ha egy modern középiskolával lélekben és testben erős nemzedéket nevel a jövendőnek. Tetszik látni, hogy mily nagy ember az a Zichy-püspök, a kit egyesek szeretnek lekisebbiteni. Takarékoskodik, a maga személyére fukarkodik, de azért, hogy keresztény magyar hazájának minél többet használhasson. És higyje meg, hogy Prohászka püspök mint esetleges pécsi püspök vagy kalocsai érsek is csak egyesegyedül ebben különbözne a mostani fehérvári püspöktől, hogy több jót tenne a mások javára. A mi püspökünk ugyancsak nem vágyódik másik javadalomra, sőt a mint az ő szavai után mondhatjuk, rá nézve annyagilag is szerencsésebb helyzet, hogy a szerény jövedelmű fehérvári püspökségben ül, mert egy nagyobb jövedelmű helyen nem tudná kielégiteni azt a sok éhes nyitott száját, a mely százfelől megrohanva őt, tátogatna feléje.

K. I. Köszönjük szives figyelmét. A Pesti Hirlap csütörtöki számának „A bástya" cimű közleményét mi is olvastuk. Az egész cikk materialista alapon áll s egy régi ostoba elméletet hangoztat, melyet ma már egy komoly ember sem hisz el. A vallási eszme, Istenhit, túlvilág létezésének gondolata, stb. a félelemből, mellyel a titokzatos események, természet erőinek megnyilatkozása, stb. az embert eltöltötték, ki nem magyarázhatók. Az sem igaz, hogy az embereknél a műveltség pótolja a vallást, ugy, hogy erre csak a durva népnek van szüksége. Erre a mindennapi élet léptennyomon ráczáfol. De mindenesetre jellemző — s ennek a gondolatnak a kimondását köszönjük a P. H. cikkirójának — hogy a vallásos nevelést a nagy néprétegek részére elsőrangu jellemfejlesztő, civilizáló és finomitó erőnek tartja s igy a vallási nevelés fenntartása mellett tör lándsát. Tetszik tudni hamis mondanánk ezt, hát elfogultságról vádolnának bennünket, de a P. H.-nak talán még az „Uj Korszak" és kapcsolt részei is elhiszik.

Asztali és csemege borok, hazai és francia pezsgők.

ÜZLET ÁTALAKITÁS.

Tisztelettel értesitjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy Nádor-utca 19. szám alatt évtizedek óta fennálló üzletünket a nagybani osztálytól elválasztva-, ujjonnan berendeztük és

füszer és csemege kereskedéssé

alakitottuk át. Raktárunkat minden ezen szakmába vágó legjobb minőségü árukkal szereltük fel és azokat a legjutányosabb árakért bocsájtjuk a fogyasztó közönség rendelkezésére.

Szives pártfogást kérnek

PINKÁS ZSIGMOND és FIAI.

Csemege sajtok, prágai sódar, felvágottak.

Saját pörköldénkben előállitott naponta frissen pörkölt kávék.

Halak, Conservek, Likörök.

00000217

Van szerencsém a n. érd. közönséget értesiteni miszerint mindenféle friss töltésü bel és

KÜLFÖLDI ÁSVANYVIZEK

megérkeztek, ugyszinte

carslbadi, malleini és tengeri sók

különféle minőségü és nagyságu szivacsok.

Padló beeresztéshez

borostyán lack Linoleum és padló kenőcsök különféle szinben, sárga és fehér viasz.

Szőlő kezeléshez,

kékkő, kénvirág, hippermangan, kén máj, káli hippermangan, raffia.

BORKEZELÉSHEZ

különféle derito szerek.

Kátrány termékek

ceolin, carbolineum, carbol sav, kőszén kátrány stb.

Ajánlom jól berendezett üzletemet.

füszer anyag és csemege árukban

Nagybecsü megrendelést kér

KOVÁTS PÁL.

Hirdetmény.

5 földszintes lakóház, 1 rét, 1 szőlő uri lakással eladó.

Bővebb felvilágositást ad: **dr. Eisenbarth Ferenc** ügyvéd, Rákóci-ut 3. szám.

Drezdai Motorgyár részv.-társ.

Németország egyik legrégibb és legnagyobb motorgyára.

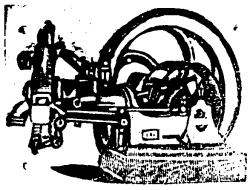

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányu

Benzin-, Nyersolaj, Gáz-, Petrolium-motorokat és locombilokat

— valamint **szivógázmótorokat** —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő

óránként csak kb. 1 fillérbe kerül

Vezérképviselet:

Gellért Ignácz és Társa

Budapest, Teréz-körut 41, **Telefon 12-91.**

Legmesszebbmenő jótállás Kedvező fizetési feltételek.

CZOLLNER VINCE

GYÓGYSZERTÁRA

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

Az összes bel- és külföldi különlegességekben

Pipere- és illatszerekben

Orvossebészi **mű- és kötszerekben**

Vegyvizsgálatok eszközöltetnek.

CIMBALMOK

15 évi jótállás mellett

vagy bármilyen hangszerek legolcsóbban kaphatók részletfizetésre is

HEIN MÁRTON

hangszerkészitő mesternél

:: Kossuth utca 2. ::

Ugyanott használt zongorák is kaphatók.

Szőlőoltványok

Huszunöt legjobb bor és csemege fajban még negyvenezer darab

Csabagyöngye!

oltvány és nemes simavesszők.

Európában a legkorábban érő fajszőlő, drágán fizetett piaci ujdonság. Minden kisebb házikertben is termelhető, lugasnak is kitünő faj.

Piros Delaware

Negyven hektóliter terem holdanként, melyért irásban jótállok. Elgyökeresztetve minden szál simavessző megfakad, erre nézve utasitás meliékeltetik minden küldeményhez. Május végén is ültethető. — Bővebb leirást, szines képeket és árjegyzéket ingyen küld:

Nagy Gábor, Kóly

(Biharm.) pósta, távirda és telefon állomás.

ALBA

Mozgófényképszinház. Vásártér

Előadás kezdete szombat este 8 kor.

Husvét **vasárnap** és **hétfőjén** folytatólagos előadás d. u. 3-kor kezdődik.

Az utolsó előadás este 10 órakor.

NAGY HUSVÉTI MŰSOR.

MŰSOR: ápril. 15., 16. és 17-én.

1. Kain és Ábel. (Bibliai történet, a szentirás utun.)
2. Francia kultura Madagaskár szigetén. Ismerettejesztő.)
3. Max Menyasszonyt keres.
4. Séta Cattaróban. (Ism.-terj.)
5. Találékony szerelmes.
6. Fiatal jegesmedvék fogása a sarkvidéken. (Term. után.)
7. Semiramis, vagy a szépség hatalma.

Husvét hétfőn minden előadásnál:

Bukj el szoknya

ujdonság. A müsor 1400 méter hosszu.

Szombat, vasárnap és hétfőn az Otthon kávéházban is van előadás, ahol az előadások kezdete este 10 órakor.

00000218

„NIGRIN“ legjobb cipőkrém a világon!

Óriási doboz cipőkrém 20 fill. Nagy doboz 20 fillér. — Kis doboz 12 fillér. — ¼ kgr. 75 fillér. ½ kgr. 1.40 fillér. — 1 kgr. 2.70 fillér.

Nagy doboz cipőkrém 15 fillér. Kis doboz 10 fillér, melyek a legmegbizhatóbb minőségüek. Amerikai és angol gyártmányu cipőkrémkülönlegességek. 12 doboz cipőkrém vételnél 1 kis üveg parfüm ingyen!

Denaturált spiritus literje 52 fillér.

Gummisarkok bámulatos olcsó árban! Matracok és ülésekre való lószőr, afrik és tengerifü. Orosz bőrkenőcs, Vazelin, Bőrlakkok, Fénymázak, fémtisztitószerek, Kályhafényesitőkrém, Keilakkok puha és kemény padlóhoz Czipőfüzőkülönlegeségek. — Czipő és csizmasámfák, — melyek a lábbelieket eredeti formájukban megtartják.

Nagy lópakróc ráktár. Olcsóbb árak mint bárhol. Langraf Gábor és fia gépszij- és bőrkereskedésében.

Cipőfelsőrész, kaptafagyár és Arutelepei:

Székesfehérvár, Belváros Jókai-utca 8. — Telefonszám 100. — Üzletalapitás 1857-ik év. — Naponta postai szétküldés.

Knazovitzky Elemér

vas és szerszám kereskedése

Székesfehérvár Nádor-u. Telefon sz. 149

Ajánlja a legolcsóbb árakban az összes vasárukat szénkénegezőket, aluminium főzőedényeket. vasallásokban és szerszámokban nagy választék.

FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR SZÉKESFEHÉRVÁR.

„Az embert jómódúvá nem az teszi, amit megszerez, hanem amit megtakarít.“

A takarékosságot a lakosság minden rétegében előmozditandó amerikai módon *házi-takarékperselyeket* bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyü módon gyüjthetők. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet, minthogy a perselyeket zárva, kulcsok nélkül bocsátjuk a felek rendelkezésére és igy a fél annak a kisértésnek, hogy megtakaritott pénzét esetleg céltalanul elköltse, könnyen ellentállhat.

Ezen módon mindenember vagyonra tehet szert.

E rendszer előnye abban áll, hogy minden család, a család minden tagja naponként félre teheti és mindjárt otthon a szó szoros értelmében takarékpénztárba rakhatja a nap bármely órájában, bármely cimen megtakaritott filléreit, melyek különben talán elkallódnának, mig igy apránként és háztartásunkban alig észrevehető kis részletekben összehalmoztatván, — idővel tőkévé nőnek, mely boldogulásunknak vetheti meg alapját vagy a mely — a megpróbáltatások napjaiban — jó segitségünk, támaszunk lehet.

És gondoljuk meg csak: milyen takarékosságra szoktató és nevelő hatása lesz egy ilyen kis házi takarékpénztárnak minden családban — a gyermekekre nézve, midőn látják: mint nő — ugy szólván — szemeik előtt: koronává a fillér és százas bankjegygyé a korona. Közvetlen szemlélet és tapasztalat győzi meg őket a takarékosság erényének üdvös és hasznos voltáról. És mert a jó példa hat: takarékos szülőknek takarékosak lesznek a gyermekeik is.

Hogy a t. c.-nek is módot nyujtsunk, kereseti fölöslegének könnyü módon való gyüjtésére, ami tudvalevőleg sokkal nehezebb, mint annak megszerzése, hajlandók vagyunk, ha nálunk legalább 5 koronát betét gyanánt elhelyez,

1 HÁZI TAKARÉKPERSELYT

Takarékpénztár minden családban.
Alaptőke 300,000 korona. Tartalékalap 250,000 korona.
Betét állomány 7 millió korona.

izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül, ingyen rendelkezésére bocsátani.

A nálunk elhelyezett 5 korona biztositék gyanánt szolgál ugyan, mindazonáltal az mint rendes takarékbetét a t. c. tulajdonát képezi és a szokásos módon kamatoztatik. A takarékperselylyel időről időre intézetünkhöz méltóztatik fáradni, a mikor is a megtakaritott összeget a perselyből az Ön jelenlétében kivesszük és betéti könyvecskéje javára irjuk. A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyüjtés ujból kezdődik. Később, ha pénzre van szüksége, ugy az betéti könyvecskéje terhére, bármikor rendelkezésére áll.

Ezen a vagyongyüjtésre oly kiváló alkalmat mindenki figyelmébe ajánljuk.

Tisztelettel

FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

00000219

A kész szőlővédelmi porok közt legrégibbek és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve: a

dr. ASCHENBRANDT porok.

ÉS PEDIG

Bordói-por

a levelek és vesszők peronospórája és a

Rézkén-por

a fürtperonospora és liszthartmatellen.

Ezen utóbbi szer segélyével a mult évben sikerült sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A bordói por ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 62 fill., kisebb zsákokban 66 fill.

A rézkénpor ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 44 fill. kisebb zsákokban 48 fill.

Magyar Mezőgazdaság Szövetkezete

Budapest, V. Alkotmány u. 31. szám.

A porok azonkivül kaphatók:

Flits Pál és Fiánál, Kovács Pálnál, Szigethy Testvérek-nél Szfehérvár. Gars Józsefnél, Steiner Lázárnál, Steiner Gábornál Moór, Déry János és Fiánál Ercsibbn.

HIRTLING KÁLMÁN

csemege és füszer áruháza

Árui mintaszerüek! Árai jutányosak! Kiszolgálása pontos!

Telefon 207 sz. Telefon 207 sz.

Husvéti ünnepek ujdonságai:

Idei friss zöld fűzelékek.

Husvéti Prágai sonkák

2 kg.-tól feljebb.

Tejjel hizlalt

Husvéti Stajer Pulárok

Husvéti Piros tojások nagyválasztékban

Bel és külföldi sajtok.

Olajos és pácolt halak friss minőségben.

Friss tea vaj

1 k-o feltört dió 2·40 fillér.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban intéztetnek el.

Székesfehérvár Nádor-utca

a zirci templommal szemben, Krén vaskereskedése mellett.

Szőlőoltványok

Huszunöt legjobb bor és csemege fajban még negyvenezer darab

Csabagyöngye!

oltvány és nemes simavesszők.

Európában a legkorábban érő fajszőlő, drágán fizetett piaci ujdonság. Minden kisebb házikertben is termelhető, lugasnak is kitünő faj.

Piros Delaware

Negyven hektóliter terem holdanként, melyért irásban jótállok. Elgyökeresztetve minden szál simavessző megfakad, erre nézve utasitás melléketletik minden küldeményhez. Május végén is ültethető. — Bővebb leirást, szines képeket és árjegyzéket ingyen küld:

Nagy Gábor, Kóly

(Biharm.) pósta, távirda és telefon állomás.

HIRTLING PÁL

ÉS FIAI

Motorerőre berendezett kocsigyártó telepe.

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35.

Raktáron tartok minden fajtáju kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

Javitásokat u. m. kovács, bognár, fényező és nyerges munkákat jutányos áron eszközöljük.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váczi-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakezelőzők, lóhere-cséplők, tisztitó-rostók, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kévekötő-aratógépek, szénagyüjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecskavágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes szelelők, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Keil-lakk

„Keil-Lakk"nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló ugy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kin,
Barna, vagy porszürke szin,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk" legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „fehér Keil-Lakk"-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk" azurkék,
Kertibutort fessünk zöldre,
Gyermekeknek örömére,
„Keil-Lakk"-ból van minden szin,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk"!

Mindenkor kaphatók:

Flits Pál és **Langraf Gábor és Fia** cégnél, **Székesfehérvárott.**

Bicske: Keller Szilárd. Sárbogárd: Braun Miksa. Devecser: Böhm József. Dunaföldvár: Johann Stauber. Veszprém: Bakos Kálmán.

00000220

MŰTRÁGYA! **A Gazdák öröme.** MŰTRÁGYA!

Tisztelettel felhívjuk a kis és nagy termelők figyelmét, hogy a közeli vetések alá buza, rozs, zab kukorica, repce, takarmányrépa, burgonya és a *szőllők trágyázásához* szükséges legjobb minőségü

Superfoszfátot

Philloxera és Peronospora pusztitása ellen és szőlleink bőtermésének előmozditására senki el ne mulassza hogy

A Székesfehérvári Keresztény Fogyasztási Szövetkezetben

szerezze be, mely üzlet a legmegbizhatóbb bevásárlási forrás:

Eredeti Németországi répamagvakban, Francia és Magyar heremagvakban, különféle gazdasági konyhakerti és virágmagvakban

Nagy raktár:

Elsőrendű **Budapesti lisztek**, mindennemü **füszerek, sajtok és halakból** különféle **fajkávékból** kgként kor. 2.40-tól felfelé.

Öreghegyi ó bor literje 96 fillér.

Öreghegyi asztali bor (uj) 1 liter 80 fillér.

Hetenkint 3-szor friss tea vaj, Laibachi savanyu répa és káposzta kapható. Raffia, Kékkő.

Szőlősgazdák védekezése.

Nincs többé peronoszpora.

Tavaly a peronoszpora, vagy szőlőragya, erősen megkárositotta a szőlőket. Egészen bizonyos, hogy az idén fokozottabb védekezésre lesz szükség. A védekezésre sok mindenféle szert ajánlanak ugyan, de azért a nagy többség mindeddig kitartott a rézgálic mellett mert ez volt a legolcsóbb. Eszerint sokkal jobban járna a gazda, ha a permetező szerért valamivel többet fizetne is, de biztos lehetne az ellen, hogy tőkéit nem pörköli le, a munka szaporán folyik és a kellő védelem mégis el van érve. Ezt a szert régen keressük és végre meg is találtuk. A neve „Ténax"

városunkban kizárólag csak a

Keresztény Fogy. Szövetkezetben

kapható.

Vizet

csak akkor igyék, ha majd készen lesz a vizvezeték. Addig a pezsgők királyát, az

Animót

igya.

Az **ANIMÓ** az összes pezsgőket felülmúlja, mert tiszta, kellemes izü és nem okoz sem fejsem gyomorfájást, mint a többi pezsgő.

Az **ANIMÓT** követeljük, vendéglőkben és kávéházakban!

Az **ANIMÓ** képviselője városunkban

Ullmann József

kinek telefonszáma **80.**

Májusig

használja fel mindenki a kedvező alkalmat, üzletfeloszlatás miatt minden leszállitott áron lesz eladva. —

Csipke, — csipkeszövet, — díszek, kesztyü, harisnya, kézitáskák, uri és nőifehér nemüek, uri és gyermek kalap, nyakkendő, gallér, erszények.

!

Tisztelettel

Vadász Antal.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
bőrkabátok, utazóbundák,
raglan-felöltők, kabátok.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusitanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER- és varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjegygye eliátott varrógépek a valódi, erdeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
— SZÉKESFEHÉRVÁR. —
Nádor-utca Töltényi-féle ház.

Hirdetések, jutányosan, felvétetnek a kiadóhivatalban. Szent István-tér 1.

Székesfehérvári utmutató.

Füszer:

FLITS PÁL FIA
füszer és csemege üzlete
Nádor-utca 4.

SZIGETHY TESTVÉREK
közvetlen kávébehozatala és füszer csemege kereskedők
Kossuth-utca.

Keresztény fogyasz. szövetkezet
Szögyény Marich-utca.
Fiók üzlet Zámoly-utca.

BRUZSA GYŐZŐ
füszer, festék és liszt kereskedő
Széchenyi-utca 58 sz.

IFJ. GRÜNSCHNEK JÁNOS
füszer-, liszt-, vegyeskereskedése
Szfehérvár, Halász-utca 1.

Cukrász:

BINDER GYULA
Városház-tér 5 sz.

Divat:

Keresztes Zsigmond
divat áruháza
Városház-tér.

FALVAY FERENCZ
úri és női divat
Kossuth-utca.

KOVÁTS ANTAL
úri és női divat
Városház-tér.

VARGA ISTVÁN
női szabó műterme
Jókai-utca 20 sz.

Singer Co. varrógép részvénytársaság
ajánlja eredeti varrógépeit
Nádor-u. Töltényi-féle ház.

Rehorska Vilmos
műfestő és vegytisztitó intézet
Üzlet: Haltér 1.
Telep: Tobak-utca 21 sz.

PAPP KÁROLY
utóda Szlatkovszky József müselyem festő vegytisztitó intézete
Üzlet: Városház-tér 5 sz.
Telep: Palotai-utca.

AUERBACH JÓZSEF
mosó intézete
Jókai-utca 19 sz.

NAGY IGNÁCZ
mosó intézete
Lakatos-utca 10 sz.

Férfiszabók:

KISS ANTAL
Kossuth-utca 4 sz.

Cipészek:

POLLÁK REZSŐ
férfi és női cipész
Nádor-utca 7.

Fürdő:

ÁRPÁD-FÜRDŐ
Kossuth-utca.

Különfélék:

PETE GYULA
fényképész
Várkor-ut 28 sz.

KLÖKNER PÉTER
cs. és kir. udvari könyv, zenemű, papir és fényképező cikkek kereskedése.
Nádor-utca.

HEILMAN SÁNDOR
könykötészete
Szent Imre-utca 1.

HEIN MÁRTON
hangszerkészitő
Kossuth-utca 2 sz.

PAPP LÁSZLÓ
vaskereskedő
Szögyény Marich-utca 1.

IZINGER KÁROLY
szijgyártó
Kossuth-utca 5.

KÜMMEL BÉLA
mű és kereskedelmi kertészete
Kossuth-utca.
Telep: Kert-utca.

BAKOS JÓZSEF
kádármester
Malom-utca 6 sz.

KOVÁCS GYÖRGY
kocsigyártó
Fazekas-utca.

GERVEIN MIHÁLY
kovácsmester.
Készit mindennemü új és divatos kocsikat.
Vörösmarty-tér 1.

KŐNIG KÁROLY
késmüves és köszörüs
Városház-tér.

KŐNIG JÓZSEF
késmüves és köszörüs
Kossuth-utca 7.

Vendéglők és kávéházak:

BARNAI IGNÁCZ
Magyar Királyhoz cimzett kávéháza és szállodája
Nádor-utca.

Özv. Emhecht Gyuláné
Dréher féle sörcsarnoka
Bank-utca 1 sz.

GÁRDOS ZSIGMOND
„Korzó kávéház"
Nádor-utca.

IFJ. HÉJJ IMRE
Arany Ponty vendéglős
Haltér 3 sz.

KUNTLER JÓZSEF
beszálló vendéglős
Palotai-utca 33 sz.

Épitők:

SZABÓ JÓZSEF
-épitési irodája
Várkör-ut 43 sz.

Vanka Testvérek
ácsmesterek
Palotai-utca 71 sz.

STREIT JÓZSEF
ácsmester
Palotai-utca 57—59 sz.

KISS KÁROLY
épitési irodája
Szömörce-utca 10.

PEHAKKER ANDRÁS
épitési vállalkozó
Csonka u. 9 sz.

Asztalosok:

FÜSTÉR LAJOS
mű asztalos
Megyeház-utca 15 sz.

BODA GYULA
épület és butor asztalos
Lövölde-utca 12 sz.

Lakatosok:

KILI JÁNOS
épület és műlakatos
Ősz-utca 21 sz.

KOVÁTS JÁNOS
géplakatos műhelye
Haltér 9 sz.

Festők:

GERLITS JÓZSEF és FIA
szóbafestő és mázoló
Jókai-utca 2 sz.

Schmöltz László
cim-, szobafestő és mázoló
Vásár-tér 17. sz.

GUTMANN L. ÉS FIA
szoba, cim-cimer és fanemüfestő.
Iakik Kégl György-utca 7.

Temetkezés:

HERMANN KÁROLY ÉS TÁRSA
„Kegyelet" temetkezési vállalat
Kossuth-utca

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000222